

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrtletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nepranirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglas): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1914.

Leto II.

Posledice vojne.

Večletna obstrukcija po zastopnikih različnih malih narodov je v zadnjem času provzročila, da so ljudska zastopstva mirovala in spala večno spanje. V različnih avstrijskih kronovinah ni bilo nikakega plodonosnega dela vsled hudih, skoraj nepremostljivih narodnostnih preprirov. Naš cesar sam je moral na podlagi § 14. državnega osnovnega zakona izdati nujne zakone, da dá avstrijskim narodom to, kar so jim njihovi zastopniki vedno zadrževali. Vsak majhen narod je imel druge namene in želje ali pa je škilil čez državne meje in si pričakoval iz inozemstva odrešenja. Vseposodi so divjali narodnostni boji in prepiri, pojavile so se želje po narodnostnih samostojnih državah in čestokrat se je slišala govorica, da tako ne more iti naprej.

V tako žalostnem položaju je bila Avstrija presenečena po vojni. Sovražniki naše države so računali s tem položajem in po tem položaju zasnovali svoje načrte, upali so, da bo sovražstvo vseh nenemških narodov do Nemcev njihova najboljša opora, da uničijo in porazdele našo državo.

In hvala Bogu, tisočkratna hvala! Prišlo je drugače, kakor so si mislili sovražniki skupne domovine vseh avstrijskih narodov. Avstrijski narodi so prišli do spoznanja, avstrijski narodi so se hipoma spametovali. Kar različni politiki z njihovim večletnim napornim delom niso zamogli — ali tudi niso hoteli učiniti in doseči, to je vojna kar čez noč učinila. Prišlo je hipoma do sporazuma in edinosti med avstrijskimi narodi, brez vsakega narodnostnega prepira se bojujejo složno in skupno za lepo avstrijsko domovino, za domačo grudo.

Narodnostno sovražstvo in mržnja do bližnjega je izginila, napočila je spomlad, boljša bodočnost.

Madžari, ki so še pred nekaj leti hoteli iztrebiti nemški jezik in so uvedli bojkot proti nemškemu blagu, so sedaj postali najboljši prijatelji Nemcev in v nemadžarskih okrajih Ogrske se poučuje poleg madžarskega jezika v šolah tudi v materinskem jeziku. Poljaki, ki so še pred nekoliko tedni uprizorili velike demonstracije proti nemškim potnikom, oborožujejo legije prostovoljcev in darujejo in žrtvujejo velikanske svote za osvoboditev Poljske od ruskega jarma. Tudi Čehi, ki so bili preje Srbom, Rusom in Francozom srčno naklonjeni in se ob vsaki slavnosti z njimi bratili,

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski.

(Dalje.)

Že je bilo precej mračno v sobi, ko se je jela Klara nekoliko zavedati. Takšna, kakršna je bila v svoji obleki, je ležala na postelji, poleg pa je sedela pestunja ter zibala otroka.

„Kje pa sem?“ je vprašala Klarica šepetaje.

„Doma, milostiva gospa.“

„Milostiva!“ nazivljaj me nesrečnica, beračica — toda ne posmehuj se moji bedi, milostiva mi ne reči nikar več! Spala sem le za malo časa, toda v tem kratkem času je moj razum dospel dalje, nego v dvajsetih letih bedenja. Oh, Bog! kaj se mi je sanjalo!

— Kje je moj mož?“

„Odšel je pred večerom.“

„Kam!“

„Ne vem.“

„Ni rekel ničesar?“

„Ne.“

„A nekaj vendar?“

„To ste slišali sami.“

„Kaj?“

„Nu, da ste baje vi krivi — toda tako neusmiljena nisem, da bi ponavljala vse ta očitanja. Dovolj bodi tega, da ste jih slišali enkrat.“

„Kdo me je zanesel na posteljo?“

„Jaz.“

„Si mar vedela — —?“

„Začula sem neki zamolkli padec v kuhinjo in sem pritekla semkaj.“

„Kaj je delal on?“

„Odhajal je ven ves besen, pri durih sva se srečala.“

„On mi torej ni prišel na pomoč?“

„On se za vas ni zmenil.“

„Niti me ni pomiloval?“

„Ne.“

„Torej to vendar niso bile sanje! Oh moj dragi revni Ciril! Ti si bil boljši, ti me nisi klet, ti si še molil za mojo srečo v najhujši boleti, ki sem ti jo pripravila — videla sem na tvojih ustnicah pred kameniško cerkvijo, da si molil, videla sem, da so te tvoji

so izprevideli, da nima noben Čeh v Rusiji, Srbiji in Franciji zasluga in da je treba z Nemci složno živeti.

In zato so hipoma vsi narodi širne Avstrije izprevideli, da jim sovraštvo do Nemcev ne prinaša nikake ugodnosti in nobene koristi, spoznali so, da jim škiljenje čez črnožolte meje ne pomaga nič, izpregledali so, da je mnogo bolje, da se z narodi v lastni državi sporazume in v pokoju in miru delajo in ustvarjajo v prid vsem narodom, ki so v avstrijski državi.

In tako čujemo sedaj dan za dnem povsod o skupnem delovanju najrazličnejših narodov avstrijske države, narodnostni prepiri so pokopani in vsi narodi branijo z mečem v roki skupno našo ljubljeno avstrijsko domovino.

Vojna vpliva očiščujoče na avstrijske narode, za Avstrijo pomenja vojna mir v lastnem domu. Če naši junaki na bojiščih prelivajo svojo kri, ne glede na narodnost, potem bo in mora biti za one, ki so ostali doma, lahka reč, da se v bodoče ne bodo več morili v narodnostnem boju. In kar naši hrabri vojaki izvršujejo na bojiščih: skupen nastop za pravico in čast, to morajo tudi naši parlamentarci po dokončani vojski izvršiti: narodnostni sporazum k skupnemu delu za blagor vsakega posameznega naroda in vseh narodov v Avstriji.

In v tem upanju nas podkrepeča članek v češkem listu „Union“ z dne 4. septembra, kjer beremo, da ta list obsoja, da smejo v Pragi biti le nenemške napisne table.

In niso li dobra znamenja, da pojejo Čehi v Pragi z ozirom na zavezniško zvestobo Nemčije pesem „Die Wacht am Rhein“, da so Čehi to pesem predstavili na češki jezik in da Nemci prepevajo češko pesem „Kde domov muj“, ki so jo tudi preveli na nemško.

Zanimiv je tudi članek, ki ga je nedavno priobčil „Pester Lloyd“, glasilo ogrske vlade, v katerem naglašajo med drugim:

„Prebivalstvo čuti in se sigurno nadeja, da bodo narodnostne borbe po končani vojni dobile docela drugo lice, kakor so ga imele preje. Narodni sporazum se bo dal neprimerno lažje doseči, a državi kot objektivnemu sodniku v narodnih nesoglasticah se

bo rade volje priznala večja avtoriteta kakor dosedaj. Želje posameznih narodov, ki se vkljub nesporni njihovi upravičenosti niso mogle izpolniti radi neugodnih nacionalnih sporov, se bodo brzo in brez truda lahko izpolnile po končani vojni, v kateri se je s skupno prelito krvjo razvilo čustvo vzajemnosti. Ne bo se pozabilo in se ne sme pozabiti, da so se nemški, madžarski, slovanski in italijanski vojaki z enako požrtvovalnostjo borili za skupne interese, a tudi sami ti vojaki bodo iz te vojne donesli domov novo, bolj zdravo državno čustvovanje, spojeno z medsebojnim spoštovanjem in z medsebojno obzirnostjo.“

Zato tudi mi pravimo, da se morajo prenehati narodnostni boji tudi v naših pokrajinah, Slovenec ne sme več mrziti Nemca in obratno tudi Nemec ne Slovenca. Tudi v naših krajih mora po končanih, velikanskih sedanjih bojih priti do sporazuma med obema narodoma. Skupno prelita kri na severnih in južnih bojiščih mora tudi v tem oziru blagodejno vplivati na razrešitev narodnostnega vprašanja.

Svetovna vojna.

Vojna poročila zadnjih dni so za Avstrijo in Nemčijo zelo ugodna. Na vseh bojiščih se pričakuje dan za dnem končna odločitev, ki mora v kratkem pasti. Ta velikanski boj se mora končati s popolnim porazom trojnega sporazuma.

Z nemško-francoskega bojišča.

Velikanska bitka na Francoskem.

Naše glavno zanimanje obračamo seveda velikanski bitki, ki se bije na francoskih tleh in ki se razvija v trdovratne in dolgotrajne trdnjavske boje. Položaj Nemcev postaja čimdalje ugodnejši.

V naslednjem priobčujemo poročila:

„K družini? Saj sem tukaj samo jaz in stari orač Jožef; jaz sem v sobi, Jožef pa je šel pred večerom domov.“

Klarica se je zamislila.

„Pojdem pogledat okrog hiše. Ko bi Zamecki prišel, reci mu, da se čez trenutek vrnem.“ Po teh besedah je vstala, se oblekla, ogrnila velik robec okrog sebe in sklonivši se nad zibelko, poljubila otroka drugega za drugim, toda tako tiho, da ju ne bi zbudila, nato pa je šla vên. Že je bila črna noč, sém od zahoda se je bliskalo in veter je jel česati glave spavalčih dreves.

Klarica je šla vên pred vrata, kos pota po cesti, polagoma preko vasi, ker je cesta držala dalje, šla je Klarica polagoma, počasi, toda šla je vendar, od Touzeta proti Kamenici. A njene misli so dirjale predaleč, da bi jo mogle spomniti na vrnitev domov. Zarja bliska ji je razsvetljevala pot njima, je hrumela že nad Ročovskim gozdom — Klarica pa če ni zmenila za vse to. A ko ji je blisk zažvizgal nad glavo ter razsvetlil vso okolico, ko je takoj za njim zaropotal grom, zbirale so se razprašene njene misli nalik piščetam pod kokljo. Klarica je jelo biti strah, jela je pre-mišljevat, kje da je.

(Dalje prihod.)

rojaki le posiloma postavili tjekaj. Ponos in ljubezen sta se borili v moji duši na življenje in na smrt — a prvi je zmagal od svoje poroke na-te nisem mislila — zakonska zvestoba mi je to zabranjevala — danes pa grešim prvokrat zoper svojega soproga. Zoper soproga? On sam me priganja k temu grehu. Ti Bog pa — odpusti mi moj greh, odpusti srcu, ki bojazljivo pleza okrog vrat izgubljenega raja, okrog groba najsvetejših občutkov. Odpusti mi, Ciril, bila sem otrok, smejala sem se pri pogledu na krasno krsto, ne zna-joča, da v njej počiva moja ljubezen!“

Vse okrog nje se je vrtelo v ognjenem kolobarju, glava ji je gorela, udje so se ji tresli. Položila si je čelo v dlan in izdihnila. V sobi je bilo tiho kakor v grobu, v katerem je pokopan mir, zadovoljnost, domača sreča. Samo zibeljka, v kateri sta spala ta dva otroka, slična anjelem, se je zibala semtertje kakor težko nihalo pri uri.

Klarica je dvignila glavo.

„Ali ti res ni rekel, kam gre?“

„Niti besede.“

„Pojdem torej sama pogledat k družini.“

Pestunja jo je začudeno pogledala. To besedo je čula od nje danes prvič, kar je bila pri hiši.

Novi francoski napad na desno nemško krilo. — Boji ob reki Maas. — Obstreljevanje verdunskih utrdb prenehalo. — Zatvorna utrdba Camp des Romains padla. — Nemške čete so prekoračile reko Maas.

Berolin, 26. septembra. (Kor. urad.) Uradno. Veliki glavni stan 25. septembra zvečer: V nadaljnjem poteku operacij je prišlo na skrajnem desnem krilu do novih bojov, ki pa so ostali dosedaj še neodločeni.

V centru bojne fronte sta izvršili obe stranki posamezne napadalne sunke, drugega pa se ni zgodilo ničesar. Kot prvi izmed zatvornih forov južno od Verduna je padel danes Camp des Romains pri St. Mihiel.

Bavarski polk „Von der Tann“ je razobesil na trdnjavi nemško zastavo. Naše čete so tam prekoračile reko Maas. V ostalem ni na zapadu in na vzhodu nikake spremembe.

Berolin, 27. septembra. (Kor. urad.) Poročilo „Wolffovega“ biroja: Veliki generalni štab razglša: Veliki glavni stan, dne 26. septembra zvečer. Sovražnik je izrabljajoč svoje železniške proge, pričel z obsežnim sunkom proti skrajnemu desnemu krilu nemške armade. Slabše nemške čete so pri tem odbile proti Bapaume prodirajočo francosko divizijo. Tudi sicer smo ustavili francoski naval. Sredi bojne fronte je mestoma naš napad napredoval. Napadeni, zatvorni fori južno od Verduna so prenehali s svojim ognjem. Naša artilerija se nahaja sedaj v boju s četami, ki jih je sovražnik spravil v pozicije na zapadnem obrežju reke Maase. Na ostalih bojiščih je položaj neizpremenjen.

Berolin, 30. septembra. (Koresp. urad.) Veliki glavni stan, dne 29. septembra zvečer: Na desnem krilu naše armade na Francoskem so se danes vršili doslej še neodločeni boji. Na fronti med rekama Oise in Maaso je vladal splošen mir. Armade, ki napadajo utrdbе ob Maasi so znova odbile francoske izpade iz Verduna in Toul. Oblegovalna artilerija je včeraj pričela obstreljavati del utrdb pri Antwerpnu. Sunk belgijskih čet proti zaokroževalni črti smo odbili.

Berolin, 1. oktobra. (Kor. urad.) Uradno. Veliki glavni stan, dne 30. septembra ob 9. uri 40 minut zvečer. Severno in južno od Alberta prodirajoče močnejše sovražne čete smo odbili. Sovražnik je imel težke izgube. Iz fronte bojne črte nimamo poročati ničesar novega. V Argonih napreduje naš napad neprestano, ako tudi počasi. V Alzaciji in Lotaringiji je sovražnik izvršil napad v srednjih Vogezih. Njegov napad smo krepko zavrnil. Pred Antwerpenom sta razrušena dva fora, ki smo ju obstreljevali. Z vzhodnega bojišča še nimamo poročati ničesar posebnega.

Zversko postopanje franktirerjev.

Armadni generalštabni zdravnik in načelnik vojne sanitetske oblasti pl. Schierning je predložil Njegovemu Veličanstvu tole poročilo:

Pred nekaj dnevi so napadli franktirerji bolnico v Orchiesu. Pri ekspediciji, ki jo je izvršil domobranski bataljon št. 35 proti Orchiesu, so naši voji naleteli na močnejše sovražne čete vseh vrst in so se

vsled tega morali umakniti z izgubo 8 mrtvih in 35 ranjenih. Bavarski pijonirski bataljon, ki smo ga drugi dan odposlali, ni naletel na nobenega sovražnika in se prepričal, da so Orchies zapustili. V vasi smo našli 20 v boju prejšnjega dne ranjenih Nemcev, ki so bili strahovito pohabljeni. Ušesa in nos so jim bili odrezani. Nekateri izmed njih so se vdušili, ker so jim usta zamašili z žaganico. Resničnost tega izvida sta s svojimi podpisi potrdila dva francoska duhovnika. — Orchies smo porušili do tal.

Boji med našimi četami in Rusi.

Praske v Karpatskih prelazih in novi boji z manjšimi ruskimi četami v Karpatih. — Rusi poraženi in pognani čez Karpate.

Uradna poročila naznanjajo, da so prišli mali ruski oddelki čez nekatere prehode v Karpatih, pa jih je avstrijsko vojaštvo zmagovito in hitro pognalo nazaj. Ti prehodi leže na vzhodnjem delu karpatskega, jako gozdnega gorovja, in leže daleč proč od tistih pokrajin, koder stojita avstrijska in ruska glavna armada. V uradnem poročilu z dne 12. septembra je bilo naznanjeno, da se zbira avstrijska armada popolnoma prostovoljno v novih pozicijah, ne da bi jo bili Rusi mogli motiti ali sploh nadlegovati. V Galiciji se Rusi ne ganejo proti avstrijski armadi, pač pa so zdaj z manjšimi oddelki napravili nekake izlete čez karpatske prehode na Ogrsko, od koder pa so morali hitro odnesti pete. Ti poleti čez Karpate so se zgodili daleč od pokrajin, kjer so zbrane armade, in torej z boji med avstrijsko in rusko vojsko nimajo zveze. Ruski oddelki, ki so prišli čez Karpate, so morda imeli namen, poizvedeti, kje stoje avstrijske čete in kako so močne, še verjetnejše pa je, da je ta pojezd navaden „bluff“, vpriporjen v ta namen, da bi se moglo poročati v Pariz in v London, kako Rusi prodirajo, in najbrž tudi, da bi se sosedno ogrsko prebivalstvo nekoliko prestrašilo. No, avstrijsko vojaštvo je čez Karpate došle ruske oddelke brez težav prepodilo.

Budimpešta, 27. sept. (Kor. urad.) Ogrska korespondenca poroča: Kakor se zdi, poskušajo posamni ruski oddelki diverzije pri karpatskih prehodih. Včeraj je prišlo pri gorskem prelazu Uzsc v komitatu Ung do manjšega spopada med majhnimi našimi voji, ki so bili detaširani v obrambo tega prelaza, in med ruskimi četami. Danes je bila mala praska pri Toromyji v komitatu Marmaros, ne da bi se bilo Rusom posrečilo na kakršnikoli točki vdreti preko meje. V veliki daljavi od pozorišča velikih dogodkov se vršeči spopadi so naravno prav brez vsakega pomena. Njih edini namen more biti samo ta, da odvrnejo pozornost od glavnega bojišča in da vznemirjajo prebivalstvo. Ako se ta očividni namen spozna in pravilno preceni, se ga istočasno lahko tudi prepreči.

Podrobnosti o brezuspešnih ruskih napadih.

Budimpešta, 28. septembra. (Ogrski kor. bur.) Po zanesljivih vesteh je prišlo včeraj v okolici Malometa do novih bojov. Ruske čete so bile pri Uszokem ponovno poražene.

Budimpešta, 30. septembra. (Kor. ur.) Ogrski telegrafski korespondenčni urad poroča iz Ungvarja dne 29. septembra: Včeraj opoldne je prišel neki višji generalnoštabni častnik iz Uzsoke v Ungvar, ki je obiskal velikega župana grofa Sztaraya ter temu uradno sporočil, da so bili boji naših čet v Uzsoki tekom noči in včeraj zjutraj uspešni in da se je posrečilo sovražnika nazaj pognati, tako, da se je moral ta do Siankija umakniti. Uzsoški prelaz je zopet v naši posesti. V bojih okoli Uzsoke so imeli Rusi zelo težke izgube. Sedaj ni na ozemlju ungarškega komitata niti enega Rusa več. Čete, ki stražijo meje, se še vedno ojačujejo.

Brezuspešni ruski poskusi.

Budimpešta, 29. septembra. (Kor. urad.) Budapesterski korespondenz je dobila od kompetentne strani poročilo, da so Rusi tudi včeraj na raznih krajih v komitatu Ung prekoračili mejo. Tamkaj se nahajajoče naše čete so vpadajočega sovražnika zadržale. Praske se še vrše. Iz bližnje okolice so se napotile večje čete, da pomagajo našim vojem.

Uspešne operacije na severnem bojišču.

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalnega stana uradno poročajo:

Dne 29. septembra opoldne: Vzpričo novih operacij, ki so jih započele zavezniške nemške in avstro-ogrske čete ob obeh bregovih reke Visle, je v teku umikajoče gibanje sovražne armade. Pri Bieczu smo razpršili močno rusko konjenico. Severno od Visle so zavezniške armade podile pred sabo več sovražnih konjeničskih divizij. — Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Ruski vpadi na Ogrsko odbiti.

Budimpešta, 29. septembra. (Kor. urad.) Ogrski brzojavni in korespondenčni urad javlja: Pooblaščenim smo s kompetentnega mesta, da objavimo to-le: „Na meji pri Körösmező se vrše boji. Po zanesljivih informacijah so naše čete zavrile sovražnika v okolici Ökörmező. Iz komitata Ung poročajo, da je železniška proga pri Csontosu prosta. Iz Csontosu so odšli monterji v Fenyessölgy, da zopet vzpostavijo brzojavno zvezo. Iz tega sledi, da se je posrečilo sovražnika prepediti tudi preko Fenyessölgyja.“

Z južnega bojišča.

Ofenziva proti Srbiji.

O pomenu naše ofenzive proti Srbiji se razglša v Budimpešti: „Na višavah pri Krupanju izvojevane zmage imajo velik in razveseljav pomen. Zmaga priča pred vsem, da je naša južna armada že v toliko koncentrirana, da je lahko začela ofenzivo. Lajiku se ta uspeh morda ne bo zdel znaten, ker je bojišče oddaljeno samo dvajset kilometrov od mejne reke Drine. A pomisliti je, da spada to ozemlje med najtežje strateške terene in da so gore visoke od 700 do 1000 metrov, silno skalnate in strme. Naše vojaštvo je moralo

te visočine zavzeti od strme strani. To se mu je posrečilo in mora zdaj iti od gora navzdol, kar mu bo prodiranje vsekako olajšalo. Boj našega vojaštva je bil ljut in junaški, zakaj balkanski narodi so jako vztrajni in vajeni bojev v gorah. Opomba generalnoštabnega poročila, da so posamezni sovražni oddelki prodrli na bosansko tla, se nanaša najbrž na posamezne bande komitadžijev, ki so se na manj zavarovanih krajih utihotapili čez mejo. To pa seveda ne pomeni prav nobene nevarnosti in bi bilo popolnoma nepotrebno, če bi se kdo radi tega vznemiril.“

Naši zmagoviti boji na južnem bojišču.

Budimpešta, 30. septembra. (K. urad.) Budimpeštanska korespondenca javlja: Naša ofenziva v Srbiji napreduje zmagovito. Srbski poskus, motiti našo ofenzivo z novim vpadom čez Savo, se je popolnoma ponesrečil, ker so naše, v bližini se nahajajoče obmejne čete, takoj pregnale iz dežele čez Savo došlo srbsko vojaštvo, ki je bilo slabše kvalitete in v manjšem številu.

Dunaj, 29. septembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša 28. septembra 1914. popoldne: Po štirinajst-dnevnih trdovratnih bojih, v katerih so naše čete zopet prekoračile Drino in Savo, je na jugovzhodnem bojišču nastopil kratek operacijski premor. Vse naše čete so na srbskem ozemlju in se drže za enkrat v krvavo zavzetih pozicijah proti neprestanim trdovratnim napadom. Ti se vedno končajo z ogromnimi izgubami sovražnikovimi. V zadnjih bojih je bilo uplenjenih 14 topov in več strojnih pušk. Število ujetnikov je veliko, ravnotako število dezertorjev. Vesti o srbsko-črnogorski ofenzivi v Bosni so nastale vsled vpada podrejenih čet na ozemlje ob Sandžakovi meji, v katerem se ne nahajajo skoro nobene naše čete. Takoj so se podvzeli koraki, da se izprazni te pokrajine. — Potiorek, feldcajgmajster.

Avstrijske motorne baterije pred Antwerpnom.

„Grazer Volksblatt“ poroča: Iz zasebnega poročila nekega avstrijskega topničarja posnemamo, da so tiste motorne baterije, ki so se tako uspešno udeležile premaganja francoske obmejne trdnjave Maubeuge, dobile povelje, da se odpeljejo pred Antwerpen, ki ga bodo obstreljevale. Težki možnarji so že v svojih postojankah postavljeni in že nekaj dni sodelujejo pri napadih na prve tri antwerpenske utrdbe (fore).

Uničenje srbske Timoške divizije.

„Pester Loyd“ poroča o ujetju več tisoč Srbov pri Mitrovici.

Ponoči na nedeljo je srbsko armado pri Mitrovici ob Savi doletela krvava lekcijska. Srbski vojskovodje so najbrže sodili, da je naša monarhija vrgla vse svoje sile razven nekaj brezvrednih ostankov na severno vzhodno bojišče in da je prepustila za proti Srbiji sklenjeno defenzivo le slabe in v vojaškem oziru manj vredne črnovojniške in maršne formacije. Gospodi je zato zrastel greben in ustvariti si je lahko poceni vojno slavo. Sklenili so drzno podjetje: čez Savo gremo, vdrimo v ogrsko ozemlje in prenesimo vojsko, ki se bila dozda na srbskih tleh, v ozemlje naše monarhije.

Ponosno nalogo so poverili timoški diviziji, punčici srbske armade, elitni četi srbske armade, kateri edini so še tako veliko podjetje zaupali. Nikdar se ni še kako drzno namišljeno podjetje tako žalostno izjalovilo, kakor to. Ponosna timoška divizija je pri Mitrovici res prekoračila Savo, a niti enemu možu iz njenih vrst ni bilo usojeno, da bi se bil na srbski breg vrnil; izvemši one, ki so jih valovi Save vrgli mrtve na srbsko obrežje.

Naše čete so mirno dopustile, da se srbski junaki izkrcajo. Mirno puste, da se jim približajo Srbi, ki so prišli čez Savo ponoči pod varstvom teme. Gotovo so upali, da naše sile počivajo. A so se zmotili in so se za svojo zmoto morali krvavo pokoriti. Sovražnika, ki se je plazil proti našim četam, so čuječi naši vojaki sprejeli z morečim ognjem in ga obkolili. Kar niso pobili naši, je utonilo ob umikanju v Savi ali je pa bilo ujet. Niti eden, ki se je udeležil te srbske ofenzive, ni ušel iz tega boja. Oficijsko poročilo našega poveljnika ceni, da je bilo v tem boju ujetih 5000 Srbov. Timoška divizija, ki je, kakor tudi druge srbske divizije, v dosedanjih bojih veliko trpela, je morala kljub temu šteti vsaj 10.000 mož. V boju pri Mitrovici je bilo ujetih 5000 mož, približno ravno toliko Srbov (torej tudi 5000) je moralo v boju poginiti.

V Srbiji zdaj vsaj vedo, da so naše meje dobro zastražene, dasi smo del čet, ki so bile prvotno dirigirane na jugovzhod, odposlani na rusko bojišče. To je za Srbe draga lekcija. Srbska armada ne bo lahko pr. bolela, ker je bila popolnoma uničena ena njena cela divizija, in to še celo timoška divizija, ki obsega najboljše čete in ker Srbija niti ne razpolaga z velikim številom divizij.

Fatalen izid tega poizkušenege vpadu bo pač vzel Srbom veselje, da v bodoče podvzamejo taka pustošstva. Le njih blazna samozavest je mogla dozoreti misel vpadu v naše ozemlje. Izid tega poizkusa ozdravi temeljito Srbe njihove ošabne samozvesti. Zdaj vedo, da našo mejo proti njim brani sila, ki je za njih nepremagljiva in si ob tem jeklenem zidu kvečjemu svoje glave krvavo razbijejo.

O srbskem poizkusnem vpadu pri Mitrovici poroča ogrski brzojavni urad iz Zagreba: Časnikarski urad deželne vlade objavlja sledeče uradno poročilo:

Včeraj, 6. septembra, so avstro-ogrski čete razkropile srbsko timoško divizijo, ki je pri Mitrovici Savo prekoračila. Vse, kar ni bilo ujet, je padlo. Dozdaj je ujetih 5000 mož in zarubljenega veliko vojnega materiala. Frank, general pehote.

Avstrijski trdnjavski topovi pred Maubeugeom.

Dr. Hans Stieglant, avstrijski rezervni poročnik pri trdnjavski artileriji, v civilnem življenju odvetniški koncipient na Dunaju, se je udeležil obleganja in napada na francosko trdnjavo Maubeuge; o tem boju je pisal med drugim:

Učinek naših bomb je bil strahovit. V Bouisoiru, prvi utrdbi, na katero smo namerili naše topove, je prebila naša bomba en oklopni stolp, potem 10 m debel nasip zemlje, od ondi je šla dalje in prodrla skozi dva metra debel zid v prostor za moštvo, kjer je eksplodirala. Pritisk je bil tolik, da je 30 m oddaljeni oklopni stolp za opazovanje dvignilo iz tal in ga vrglo 10 m daleč.

Še strašnejši je bil učinek naših topov v Cerson-taine. Ondi so bili nasipi zemlje nekoliko slabejši. Na štiri, pet mestih so padle naše bombe od zgoraj navzdol, uničile vsa nadstropja in prodrle v kleti! Bilo je strašno gledati. V teh razvalinah je moralo poginiti silno mnogo Francozov, ker se še danes širi izpod njih grozen mrliški smrad. Ni bilo mogoče spraviti mrtvecev izpod razvalin. Ondi so morale poginiti cele posadke posameznih forov.

Pregledal sem razrušeno municijsko skladišče. Eksplozija je bila tako strašna, da so popokali dva do tri metre debeli zidovi. Opustošenja, ki so jih tu izvršile naše bombe, so nepopisna. Kratko: vse je popolnoma uničeno.

Ti strahoviti učinki naših topov so morali na poveljnika v Maubeuge tako silno vplivati, da se je odločil za takojšnjo predajo. Saj bi bilo drugače popolnoma nerazumljivo, da bi se predala posadka 48.000 mož, ki jo je oblegalo komaj 10.000 vojakov.

Bil je pretresljiv prizor, ko so po odhodu Francozov prve nemške čete krenile proti trdnjavi, nemška vojaška godba je pa nam na čast zasvirala Radetzkyjevo koračnico. Prišle so nam solze v oči. Po tako dolgem času zopet enkrat avstrijska glasba in to v takem svečanem trenutku!

Koliko morajo Francozi plačati vojne odškodnine?

V nekem zelo zanimivem članku se je prejšnji ravnatelj neke prve nemške banke postavil na stališče, da bi morali Francozi plačati 40 milijard mark vojne odškodnine. Ne glede na to, da je prezgodaj piti na medvedovo kožo, zatrjuje neki list, da je ta vsota po sodbi merodajnih krogov preveč nizka. Že leta 1871. bi lahko Nemci zahtevali mnogo več, da jih niso mednarodni finančniki slabo informirali o pomožnih virih Francije. Drugi zmagovalci niso nikdar vprašali, koliko more premaganec, ne da bi trpel trajno škodo, plačati, temveč so naložili kratkomalo vsoto, ki se jim je zdela primerna. In sedaj bodo morali Francozi plačati tudi za svoje zaveznike. V merodajnih krogih smatrajo odškodnino po 100 milijard za pogoj, od katerega se ne sme odstopiti pod nobenimi razmerami.

Naša premoč na severnem bojišču. — Sovražnik oslabljen.

Berolin, 30. septembra. (Kor. u.) „Vösische Zeitung“ priobčuje sledeče štokholmsko poročilo: „Svenska Dagbladet“ piše:

Nova avstro-ogrsko-nemška fronta bo gotovo kmalu stabilizirana. Na ruski strani so baje prišli z rekognosciranjem do rezultata, da je stališče nasprotnikovo med Przemyslom in Krakovom tako močno, da se mora takorekoč oblegati, posebno ker so Rusi avstro-ogrski armadi, ki jo podpirajo nemške okrepitve, po številu za zdaj slabejši. Vsled močnih oddelkov, ki so jih morali poslati deloma na Poljsko, deloma v Vzhodno Galicijo, da se doseže skupno postopanje s četami v Bukovini. Če se potrjuje vest o detaširanju na Poljsko, tedaj je razumljivo, da pride učinek operacij Hindenburgovih zdaj do izraza v obliki olajšanja ruskega pritiska na Avstro-Ogrsko. Ta vest je bila brzojavljena iz Petrograda pariškim časopisom.

Armavno povelje nadvojvode Friderika.

Dunaj, 30. septembra. (Kor. ur.) Uradno razglasa:

C. kr. vrhovno armavno poveljništvo je izdalo tole armavno povelje:

Položaj je za nas in za zavezniško nemško armado ugoden. Ruska ofenziva v Galiciji je jela odnehati. Skupno z nemškimi četami bomo sovražnika, ki je bil pri Krasniku in Zamošču, pri Instenburgu in Tannenbergu premagan, znova porazili in uničili. Proti Franciji je vdrla glavna nemška armada nevzdržno globoko na sovražno ozemlje. Odpor Srbov je jel pešati. Notranja nezadovoljnost, vstaja, beda in lakota ogrožajo našega sovražnika za hrbtom, dočim sta naša monarhija in nemška država složni in močni v krepkem zaupanju. To, nam zločinsko vsiljeno vojno, bomo dobojevali do zmagovitega konca. To je resnica o našem položaju. Vsem častnikom se naj to sporoči, moštvu pa naj se stvar razloži v maternem jeziku.

Nadvojvoda Friderik, general pehote.

Pregled vojnih dogodkov

od 18. do 25. septembra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča, da so naše čete, ki so bile udrle čez Drino v Srbijo, zavzele doslej vse važne višine od Krupnja: Jagodnjoplanino — Biljek — Črni vrh, ter zlomile srbski odpor. Medtem, ko naša glavna moč na tem prostoru zmagovito prodira, so pa posamezne srbske in črnogorske čete vdrlle v kraje, ki so bili zastraženi le z orožniki in so imeli le majhne varnostne posadke. — 18. septembra je sarajevsko trdnjavsko poveljstvo izdalo razglas, da je Sarajevo do nadaljnjega zaprto za civilni osebni promet ter ne sme nihče ne ven ne noter, če nima posebnega oblastvenega dovoljenja.

Na Jadranskem morju se je zopet izkazalo francosko brodogradništvo, ki je 19. t. m. zopet eno uro obstreljavalo Boko kotorsko, a zadelo in neznatno ranilo le enega topničarja. Nato so francoske ladje — 40 po številu — odjadrale proti Visu in tu obstreljavale vremensko postajo in svetilnik, ne da bi napravile posebno škodo. Deli brodovja so se nato pojavili pred otokom Pelagozo, kjer so istotako obstreljavili svetilnik; francoski mornarji so pokvarili pitno vodo na otoku, pobrali svetilniškimi paznikom obleko in živila ter zopet odšli. Po teh junaštvih je francosko brodogradništvo zapustilo Adrijo.

Na severnem bojišču se je izvršilo novo grupiranje naše armade. Ob mostu pri Seniavi severno od Przemysla so se 17. septembra vršili ljuti boji z mnogo močnejšim sovražnikom. Naše čete so po hrabri brambi trdnjavo prostovoljno zapustile. Naša armada se pripravlja na nove boje. — Iz Krakova se je prebivalstvo deloma izselilo.

Na nemško-ruskem bojišču je Hindenburgova armada, ki prodira proti ruski trdnjavi Osovec (ob reki Bober blizu vzhodnopruske meje) zavzela kraja Grajevo in Szezuczyn. General Hindenburg je izdal na svoje čete dnevno povelje, v katerem naglašja, da je njegova armada doslej vjela okrog 80.000 neranjenih Rusov in zaplenila poldrug sto ruskih topov in ogromno množino drugega vojnega plena.

Na nemško-francoskem bojišču so Nemci južno od Noyona (severno od Compiègne) porazili dva francoska armadna zbora. Najhujši boji se sedaj vrše krog Reimsa, kjer so Nemci zavzeli Chateau Brimond, kraj Beteny in višine Craonelle, ki obvladujejo mesto Reims. Žal, da je ob teh bojih zelo trpela tudi slavnoznana prekrasna starodavna katedrala v Reimsu; Nemci to sami obžalujejo. — Vzhodno od Argonov so Nemci zavzeli Varennes. Francoske izpade iz verdunske in toulške trdnjave so Nemci krvavo odbili in začeli s težkimi topovi obstreljevati utrdbe Troyen, les Paroches, Camp des Romains in Liouville. V Lotaringiji in ob alzaški meji so bile francoske predstraže potisnjene nazaj. — V Belgiji se je bil boj med Nemci in Angleži pri trdnjavi Termonde.

V Severnem morju je 22. septembra nemški podmorski čoln »U 9« tekom dveh ur potopil tri angleške križarice: Aboukir, Hougue in Cressy, ki so imele vse skupaj 2265 mož posadke; 1700 mož je utonilo, ostale so rešili. Podmorski čoln »U 9« se je nato nepoškodovan vrnil na svoje mesto. — Angleži so dozdaj izgubili že 15 vojnih ladij in niso nikjer varni pred drznimi nemškimi podmorskimi čolni in posameznimi ladjami, ki križarijo po morjih in po storjeni škodi spretno izginajo s pozorišča. V tem se zlasti odlikuje nemška križarica »Emden«, ki je v Bengalskem zalivu samo v času od 10. do 14. septembra potopila 6 angleških ladij in napravila Angležem 18 milijonov škode. Te dni se je »Emden« pojavila pred velikim angleškim pristaniščem Madrasom na vzhodni indijski obali in s strelji iz topov vžgala dve skladišči olja, nato pa ugasnila luči in izginila v temi. Angleži so iz trdnjav zaman streljali za njo.

Japonci so izkrcali svoje čete severno od Čing-tava (Kiaučou na Kitajskem).

V kolonijah se vojna nadalje razvija. Majhne nemške čete so med Nokobom in Upingtonom vdrlle v angleški Kap (Južna Afrika) in se utrdile. Tudi iz Nemške Vzhodne Afrike se poroča, da je majhen nemški oddelek v pokrajini Voi napadel neko angleško postojanko, a je bil odbit. — Na jezeru Viktorija-Nyassa (Vzhodna Afrika) so se zopet vršili spopadi med angleškimi in nemškimi ladjami ter je angleški parnik »Kanirodo« potopil dve nemški jadrnici. — Langenburg ob Nyaskem jezeru (kjer meje nemške, angleške in portugalske kolonije) zasedli Angleži. — Na Nemški Novi Gvineji so Angleži izkrcali svoje čete in zasedli glavno mesto. Pod nemško upravo na Nemški Novi Gvineji spadajo tudi Vzhodni in Zahodni Karolinski otoki, Mariani in več drugih otokov. — Na malem nemškem otoku Nauru v Avstralskem morju, med Gilbertskimi in Salomoškimi otoki, so Angleži porušili svetilnik. — V angleški južno-afriški Uniji so Angleži, Buri in Zamorci sestavili vojno ekspedicijo proti Nemški južno-zahodni Afriki; pridružili so se jim tudi bojevitni Hereri, ki so proglasili vstajo. Vrhovno poveljstvo nad ekspedicijo je prevzel burski general Botha. Ekspedicija je že prekoračila reko Oranje in vdrla na nemško ozemlje.

Trosporazumne sile so odklonile japonsko pomoč v Evropi ter se japonske vojne operacije omeje na Daljni Vzhod.

Kanada pošlje Angliji 31.000 mož in 300 strojnih pušk.

Tedenske novice.

(Ustavljenje poštnih paketnih pošiljatev za vojake.) Popolnoma nemogoče je, da bi se mogle ogromne množine paketov na bojišče prav tako hitro vročiti, kakor so jih sprejeli na tisoče broječi domači poštni uradi, ker se prometna sredstva na bojišču v celem obsegu rabijo za dovažanje vseh drugih armadnih potrebščin. Da se zagotovi redno dovažanje paketov, ki so bili doslej oddani na pošto, da se preprečijo sicer neizogibna motenja obrata in prometa in končno, da se omogoči, da se bo v kratkem lahko znova pošiljalo vojakom, posebno za zimo namenjene predmete, je potrebno, da se za sprejemanje vojakom namenjenih poštnih paketov na poštah ustavi tako dolgo, da se dostavijo doslej došli paketi, katerih število znaša več sto tisoč. Zato se je začasno ustavilo pri poštnih uradih dne 2. t. m. zvečer s sprejemanjem poštnih paketov, namenjenih za vojake. Kadar se bodo pošiljkatve zopet sprejemale, se bo to razglasilo.

(Zbiranje črnovojnikov.) V prvi polovici meseca oktobra 1914, se vrši pri vseh c. kr. domobranskih dopolnitvenih poveljstvih pred posebnimi zbiralnimi komisijami zbiranje (Musterung) vseh v letih 1892, 1893 in 1894 rojenih, črni vojski podvrženih oseb, in sicer za politične okraje Radovljica, Kočevje, Krško, Novo mesto, Litija, Ljubljanska okolica, Kranj, Kamnik, mesto Ljubljana in Črnomelj v Ljubljani, za politična okraja Logatec in Postojna pa v Opčini nad Trstom. V svrhu proste vožnje na železnici iz bivališča na kraj te zbiralne komisije in nazaj dobe dotične, črni vojski podvržene osebe pri občinskih uradih posebne črnovojniške legitimacijske liste, in sicer oni, ki ne bivajo v domači občini na vsak način, v domači občini pa samo na posebno prošnjo. Oni, kateri se pri izbiranju spoznajo kot „sposobni za črnovojniško službo z orožjem“, imajo s tem legitimacijskim listom še pravico do tretje proste vožnje na železnici, in sicer iz njihovega bivališča do sedeža onega c. in kr. dopolnitvenega poveljstva (oziroma c. kr. domobranskega dopolnitvenega poveljstva), h kateremu morajo glasom vpisa v legitimacijski list odriniti. Da se zamore te vožnje kontrolirati in da se tudi prepreči morebitna zloraba te pravice do proste vožnje, je te črnovojniške legitimacijske liste pred nastopom vsake teh voženj, do katerih opravičujejo, opremiti s pečatom pri osebni blagajni one železniške postaje, na kateri se vožnja nastopi. Da ne bo preveč gneče pri teh blagajnah, se priporoča, da se vse črni vojski podvržene osebe na kolodvorih snidejo kolikor mogoče zgodaj pred odhodom vlakov.

(Oklic.) Na vse mogoče načine se občinstvo v sedanjem času prizadeva, da bi z dejanskimi in požrtvovalnimi dokazi svoje ljubezni in skrbnega sočustvovanja omililo vojskine trdote. Za oskrbo ranjenih in bolnih pripadnikov vojske skrbe družba Rdečega križa in za ostale družine v vojni se nahajajočih krajni pomožni odbori in vojni pomožni urad, ki so se v tem obziru že z največjim uspehom obrnili na požrtvovalnost občinstva.

Dolžnost človeške ljubezni in hvaležnosti pa je, da se spominjamo tudi v vojski se nahajajočih hrabrih branilcev domovine in tudi tem svojo skrb posvečamo.

Ta plemeniti namen si je za svoj cilj postavil pri c. kr. vojnem ministrstvu ustanovljeni vojni oskrbovalni urad.

Dasi je avstrijski vojak od vojaške uprave prav izvrstno opravljen, oblečen ter s hrano preskrbljen, vendar pa naj mu praktična darila prinašajo dobrodošle pozdrave iz domovine.

Skoraj vsakdo izmed nas zaostalih ima med v vojni se nahajajočimi bližnje sorodnike, prijatelje in znance, katerim bi rad napornosti in težkoče vojnega življenja olajšal. Nanje naj misli in pri tem tudi onih ne pozabi, ki so sami na svetu ter nimajo pričakovati daril ljubezni od doma.

Podpisani se toraj obračata na občinstvo z iskreno prošnjo, da naj se jim v svrhu obdarovanja v vojski se nahajajočih vojakov pošljejo darila bodisi v denarju, za katerega se bodo darila nakupila, bodisi v naturalijah. Vsakdo naj pri tem plemenitem delu po svoji moči pomaga. Vsak tudi najmanjši dar se bode porabil.

Kot darove v naturalijah se želi: čaj, čokolada (kola), kakao, sladkor (sladkorčki), suho pecivo (cakes, prepečenec, lect itd.), trdi sir (primsen sir v zaprtih posodah), prekajeno meso (to v pozni jeseni in po zimi), sardine, salami in suhe klobase, presušeno sadje, kompoti, marmelade, če mogoče v lesenih zabojčkih, orehi in kostanj, zdravilna vina, rum, mineralne vode, sadne soke, smotke, cigarete, tobak za kajo in za zvečenje, cevčice za smotke in cigarete iz lesa ali papirja, žepni noži, praktična vžigala, pipe za tobak, jedilno orodje, milo in milnatilistki, thermo-steklenice, svinčniki, pisalni papir, krpe za noge iz ovčje volne, nogavice, nočne čepice (cevkaste snežne oglavnice), jopiči vseh vrst, ovratne rute vseh vrst, zapestniki (približno 10 cm dolgi), ušesniki, volnene rokavice, kukala in buzole.

Vrhna obleka mora biti sive barve.

Darila v naturalijah gori omenjenih vrst naj se blagovolijo oddati v deželnem dvorcu ali pa pri c. kr. deželnem predsedništvu v Ljubljani, Erjavčeva cesta št. 13, I. nadstropje. Darila v denarju naj se z označbo „za vojni oskrbovalni urad“ pošljejo deželnemu predsedništvu v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 20.

V Ljubljani, 13. septembra 1914.

Karla baronica Schwarz. Bogumila Šusteršič.

(Nastop štajerskega deželnega odbora proti neupravičenemu draženju žita in moke.) Štajerski deželni odbor je v svoji seji dne 22. septembra na predlog finančnega poročevalca dr. Kaana sklenil daljšo resolucijo, v kateri zahteva od vlade energične korake glede draženja žita in moke od strani grosistov in poziva ostale avstrijske deželne odbore, naj se njegovi akciji pridružijo. V resoluciji se izvaja, da je bila določitev maksimalnih cen za živila hvalevredna, vendar pa ta določitev posebno glede moke nima dotlej pravičnega učinka, dokler se ne pride v okom draženju žita in moke od strani grosistov. Zato naj se postavno določijo v obeh državnih polovicah za trgovino na debelo cene pšenici in moki; cene naj bodo v pravičnem razmerju s stroški produkcije in naj odgovarjajo cenam na svetovnem trgu. Naj bi eventualno država proti primerni odškodnini zasegla zaloge pšenice in moke, da bi se zavrnila vsaka ljudstvu škodljiva špekulacija.

(Poštni in brzojavni promet z inozemstvom.) Poštni plačilni nalogi so se zopet uvedli med Nemčijo in Avstrijo. Na Špansko in Portugalsko se lahko zopet pošiljajo poštni ovoji brez označbe vrednosti. Pristopbina za poštni ovoj na Špansko znaša 2 kroni, na Baleare 2 K 25 vin., na Portugalsko in na Kanarske otoke pa 2 K 50 vin.

Razne stvari po svetu.

(Maksimalne tarife za moko.) Ker vlada nepoučenost zaradi maksimalnih tarif za moko na Kranjskem, opozarjamo, da je c. kr. vlada z razpisom z dne 19. septembra 1914, štev. 27.744, razveljavila maksimalne tarife za prodajo pšenične moke, ržene moke, koruzne in ajdove moke v množinah po 100 kg in več. V veljavi so sedaj samo maksimalne tarife za moko v detajlni prodaji.

(Kako in kdaj se prostovoljno ustavijo boji.) V „Grazer Tagblattu“ priobčuje neki strokovnjak naslednji članek:

V bitkah sedanje vojne se je opetovano pripetilo, da je kak vrhovni poveljnik prostovoljno ustavil boj na kakem bojišču in ni dopustil, da bi se izvojeval do konca. Tako so Avstrijci v prvi bitki pri Lvovu prostovoljno izpraznili mesto Lvov in pred njim ležeče postojanke in se pomaknili nazaj na dalje zadaj ležeče postojanke. Isto se je sedaj zgodilo pri Lvovu, ko je cela avstrijska armada prostovoljno pretrgala boj in se pomaknila nazaj. Začetkom vojne je prvi nemški armadni zbor v Vzhodni Prusiji, ki se je zmagovito boril proti Rusom, opustil boj in se pomaknil nazaj, ko je dospelo poročilo o prodiranju sovražnih sil, ki so ogrozile krilo in umikalno črto. Ravno tako je nedavno desno krilo nemške armade v bitki na Marni vzhodno od Pariza, kljub temu, da je bilo v bojih zmagovito, opustilo boj in se pomaknilo nazaj, da prepreči krilno obkolitev.

Ustaviti boj sredi razvoja je ena najtežjih nalog, ki se stavijo na kakega voditelja čet, posebno ker je izpeljava te naloge bistveno odvisna od nasprotnika. Vedno je vprašanje, da-li bo nasprotnik dopustil tako izločitev iz njegovega stika in tako pretrganje boja. Značilno za pretrganje boja je to, da se samo na sebi ne izvrši pod neposrednim pritiskom sovražnikovega uspeha, marveč temelji na svobodnem sklepu najvišjega vojnega voditelja. Redno se izvrši tedaj, ako je le-ta prišel do prepričanja, da bi nadaljnje vztrajanje in bojevanje po vsej priliki dovedlo do poraza, Presoja, da-li je slučaj dejansko tak, da-li ustavitev začetega boja odgovarja taktičnemu in stratežičnemu položaju in da-li je to še sploh mogoče izvesti, bo v večini slučajev zelo težka. Odločitev je zelo odvisna od vojskovodjevega značaja. Gotovo je pa, da se pravi vojskovodja kljub vsej svoji energiji ne bo zagrizel na enkrat napravljeni načrt, marveč se bo od njega oddaljil, ako to zahteva splošni položaj.

Možnost ustaviti boj je pač vselej bistveno odvisna od taktičnega položaja. Ta možnost je dana v začetku, ko je še razmeroma malo sil zapletenih v boj; dokaj težja je stvar, kadar so porabljene že tudi zadnje rezerve. Ustavitev je lažje izpeljati, ako se je preje dosegla zmaga ali pa vsaj delen uspeh, kakor pa če je bila preje četa tepena. Najlažje se stvar izpelje ponoči, ko sovražnik ne opazi uvodnega gibanja in boj sploh počiva. V dosedanjih bitkah so se boji ustavili navadno po uspehu nad sovražnikom, tako da pri I. armadnem zboru v Vzhodni Pruski, pri desnem nemškem krilu v bitki pri Marni in sedaj v lvovski bitki po boju na grodeški cesti. V vseh teh bojih je bil sovražnik tako pretresen, da si prvi hip ni upal slediti, tako, da se je pomikanje nazaj lahko neovirano izvršilo. Sklep ustaviti boj mora vsekdar iziti edino-le od najvišjega poveljnika, nikdar pa od čete same ali kakega podpoveljnika. Ako je le-ta prisiljen iti nazaj, potem se ne more več govoriti o ustavitvi boja. Potem

je to kratko in malo — umikanje. Sklep za ustavitev se navadno stori na podlagi poročil o dohodu novih sovražnih sil, o ogroženju kril ali iz skrbi za varstvo zvez v ozadju. Zlasti odločuje poročilo o dohodu novih sovražnih ojačenj, katerim se vodja ne čuti več kos. Kakor nerad se vodja odloči za povelje k umikanju, je to vendar velikokrat med dvema zlima — manjše. Vsi veliki vojskovodje so se od časa do časa posluževali tega sredstva, da so se izvlekli iz neugodnega položaja, tako n. pr. Napoleon v bitki pri Aspernu (22. maja 1809) in pri Arcis-sur-Aube leta 1814. in general Tann leta 1870. pri Coulmiersu.

Težave ustaviti boj so se v moderni vojni z njeno ogromno prostorno razsežnostjo zelo pomnožile, ker voditelj ne more več natančno pregledati celega položaja. Zato tudi ne more vedeti, da-li je njegovo povelje za ustavljenje boja še na vseh točkah izpeljivo. Ako sovražnik premočno pritiska, se pretrganje bojev lahko izpremeni v umikanje, ki se niti več ne razlikuje od poraza. Ustaviti boj je torej dandanes veliko težja naloga nego je bila nekdanj. Kjer se posreči, priča, da je vrhovni poveljnik položaj pravilno presodil, da poveljniki vseh stopenj popolnoma obvladujejo čete ter da je sovražnik zelo oslavljen.

(Smrtna nesreča na železnici.) Dne 21. m. m. je šel devetletni čuvajev sin Stanislav Šebenik iz Laz po železniškem tiru proti Planini. Pri kilometru 477.203 je dečko opazoval tovorni vlak št. 69, ki je vozil proti Trstu. Tedaj pa je hipoma pridrdral tržaški brzovlak, ki je podrl dečka na tla in mu strl glavo.

10.000 kron nagrade.

Brado in lase povzroči resnično v 8 do 14 dneh pristni danski Nokah-balsam. Staro in mlado, gospodje in gosperabijo za rast brade, obrvi in las samo «Nokah-balsam». Neškodljivost zjamčena. Če to ni resnično, plačamo

10.000 kron v gotovini

vsakemu golobrademu, plešastemu ali redkolasemu, ki je sedem tednov rabil Nokah-balsam.

Gospod H. Hjort piše: Uspeh je že zaraditega skrajno velik, ker pri meni, kljub temu, da sem star 27 let, pred uporabo Nokah-balsama še ni nič pričela poganjati brada. Iz hvaležnosti Vas bom povsod priporočal ter znamenjem z velespoštovanjem!

Ob neuspehu povrnemo znesek.

12-5

«Vsaki dami morem pristni danski Nokah-balsam priporočati kot prijetno in uspešno sredstvo, da lasje nanovo zrastejo. Dolgo časa so mi lasje zelo izpadali, tako da so se prikazale na glavi gole lise. Ko sem pa štiri tedne rabila Nokah-balsam, so pričeli lasje zopet rasti, so postali gosti, težki in lepi.

Gdēna. C. Holm.

Zavoj «Nokah» 10 K. Diskretna zavojnina. Denar se pošlje naprej ali pa se pošlje po povzetju (kot plačilo se sprejemajo tudi poštne znamke). Piše naj se

Hospitals Laboratorium, Copenhagen K. 1060
Postbox 95 (Daenemark)

(Dopisnice je treba frankirati z 10 vinarso znamko in pisma s 25 vinarso znamko).

Prosim izrežite ta oglas!